

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у січні 2024 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

Загальні питання

В Україні

22 січня в Україну прибув Прем'єр-міністр Польщі Дональд Туск. На брифінгу за підсумками перемовин з Президентом України Володимиром Зеленським, глава польського уряду поінформував, що обговорювали, зокрема, й історичні питання.

Також Україну відвідав міністр закордонних справ Угорщини Петер Сіярто. 29 січня в Ужгороді він мав зустріч з українським колегою Дмитром Кулебою та керівником Офісу Президента України Андрієм Єрмаком. Значну частину зустрічі було присвячено питанню нацменшин.

Заступник міністра культури та інформаційної політики України Тарас Шевченко долучився 26 січня до відеоконференції за участі міністрів культури країн Балтії і Фінляндії, серед яких Хейді Пурга, міністерка культури Естонії; Сімонас Кайрис, міністр культури Литви; Агнесе Логіна, міністерка культури Латвії; Сарі Мултала, міністерка науки та культури Фінляндії. Також учасниками були Вівіан Лоонела, керівниця Представництва Європейської комісії у Таллінні, та Максим Кононенко, посол України в Естонській Республіці. Даний захід відбувся у рамках урочистої церемонії відкриття Європейської столиці культури 2024 року в естонському місті Тарту. Під час відеоконференції учасники обговорили питання вступу України до Європейського Союзу, зокрема, розглядалися потреби України у культурному секторі та можливість надання допомоги з боку країн-учасниць зустрічі. Т. Шевченко акцентував увагу на необхідності тісної співпраці з країнами ЄС у сфері недопущення незаконного вивезення культурних цінностей з України. Крім того, він поінформував учасників зустрічі про Стратегію розвитку культури у рамках виконання Плану України для реалізації інструменту Фонду України 2024–2027. Вона буде зосереджена на збереженні, відновленні та промоції української культурної спадщини як частини європейського культурного простору, розвитку спроможностей та широкій підтримці українських культурних і креативних інституцій через програму «Креативна

Європа» та ініціативу «Європейська столиця культури». Т. Шевченко запропонував налагоджувати партнерські міжнародні зв'язки між культурними інституціями та у підготовці фахівців-реставраторів нового покоління.

Одеська міська влада продовжила взаємодію з ЮНЕСКО в питаннях збереження та відновлення культурних пам'яток. 12 січня одеський міський голова Геннадій Труханов провів зустріч з очільницею офісу ЮНЕСКО в Україні К'ярою Децці Бардескі, присвячену обговоренню роботи за минулий рік та планам на наступний. За результатами зустрічі буде розроблено проектний документ – план робіт на 2024 рік. Серед основних завдань – відновлення Спасо-Преображенського собору, створення майстер-плану щодо історичної частини міста, яка увійшла в зону ЮНЕСКО та паралельно продовження роботи з консервації історичних будівель, що зазнали ушкоджень. Крім того, було зазначено, що уряд Італії вже до кінця січня перерахує перший транш в розмірі 500 тисяч євро на рахунки ЮНЕСКО для проведення протиаварійних робіт у Спасо-Преображенському соборі.

До 210-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка у Звенигородці Черкаської області 28 січня відкрито культурний простір «Тарасова юрта», як частину міжнародного проекту «Юрта незламності», ініційованого народним депутатом України, головою міжпарламентської групи дружби з Казахстаном Сергієм Нагорняком спільно із казахським меценатом Даулетом Нуржановим та казахською діаспорою в Україні. Від початку повномасштабної війни подібні юрти вже були встановлені в Києві, Харкові та інших містах України. Так громадяни та бізнес Казахстану допомагають українцям пережити складні часи, коли росія цілеспрямовано руйнує енергетичну інфраструктуру України. Це невеликий, але оригінальний культурний простір, де всі охочі зможуть ознайомитись з традиційною та сучасною культурою Казахстану, відвідати майстер-класи та різноманітні мистецькі заходи. На батьківщині Тараса Шевченка цей культурний проект нагадуватиме про казахський період у його житті. У церемонії відкриття «Тарасової юрти» взяли участь, зокрема, дипломати, представники казахської діаспори.

У Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту, 27 січня, в Києві вручили нагороду Праведників народів світу за допомогу, надану єврейському народу в роки Другої світової війни. Почесне звання родині Володимиру та Павлині Столярчуків посмертно присвоїла Держава Ізраїль на знак глибокої вдячності. Нагороду вручив праонуці родини Аліні Зінченко Надзвичайний та Повноважний Посол Держави Ізраїль в Україні Міхаель Бродський.

За кордоном

З 22 до 26 січня у Страсбурзі (Французька Республіка) тривала зимова сесія Парламентської Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ). Під час засідання тема України порушувалася декілька разів. Зокрема відбулися слухання щодо знищення культурної та національної ідентичності під час війни. У червні ПАРЄ голосуватиме за резолюцію «Протидія стиранню культурної ідентичності під час війни та миру». Її автор – заступниця голови Комітету Верховної Ради з гуманітарної та інформаційної політики, членкиня постійної

делегації у ПАРЄ Євгенія Кравчук. У межах роботи українських делегатів на сесії ПАРЄ було проведено ряд заходів. 22 січня до Дня Соборності України українська делегація утворила у кулуарах Асамблеї символічний ланцюг єдності, до якого доєдналися 43 країни Ради Європи. А за ініціативи Віцепрезидентки ПАРЄ Олени Хоменко було відкрито виставку «Щоденники війни: Непочуті голоси українських дітей». В основі виставки, яка раніше експонувалася у стінах Верховної Ради України, 14 історій дітей і підлітків, які стали свідками війни в Україні. Також під час зимової сесії у штаб-квартирі Ради Європи діяла фотовиставка «Поza кордонами: нерозказані історії України».

Під час Всесвітнього економічного форуму, що проходив з 15 по 18 січня у швейцарському місті Давос Фонд Віктора Пінчука проводив низку заходів аби привернути увагу до протистояння України російській агресії. У співпраці з Офісом Президента України Фонд Віктора Пінчука та PinchukArtCentre представили на форумі проєкт Deciding Your Tomorrow («691 день, що вирішує твоє майбутнє»). Це виставкова зона з потужною візуальною та інтелектуальною складовою, а також простір для дискусій та дебатів. На виставці було представлено серію відеопортретів та історій про Україну та українців. Крім того, українські художники Ярема Малащук та Роман Хімей презентували портрети українських дітей, які були викрадені росією проте повернулися додому. У поєднанні з дискусійною програмою, виставковий проєкт пропонував ще раз замислитися над тим, яку ціну Україна платить виборюючи свою свободу. На відкритті виставки одним із спікером виступив Анджей Дуда, Президент Польщі. Іншою частиною проєкту Deciding Your Tomorrow стала триденна дискусійна програма, яка об'єднала українських та іноземних політиків, науковців, митців, щоб обговорити ключові аспекти захисту життя та свободи українців. Зокрема 16 січня відбулась дискусія між українським активістом, лідером гурту Океан Ельзи Святославом Вакарчуком та професором історії та світової політики Єльського університету Тімоті Снайдером. Також серед заходів, організованих у Давосі Фондом Віктора Пінчука, – Український сніданок на тему Stand With Ukraine. На ідею цьогорічної теми Українського сніданку надихнула робота із серії Repeating Speech (2023) українського художника Нікити Кадана.

У рамках третього щорічного Українського тижня (Ukrainian WEEK 2024), що тривав з 29 січня до 3 лютого у столиці США, Вашингтоні, відбулися Міжнародний саміт з релігійної свободи та Національний молитовний сніданок. Під час заходів Національний заповідник «Киево-Печерська лавра» спільно з Благодійним фондом «Українська лавра» презентували учасникам виставково-інформаційний проєкт «...Але будуть відродженні у славі і силі». Він розповідає про храми України, знищені чи зруйновані внаслідок повномасштабної війни. Організаторами презентованого у Вашингтоні проєкту, підготовленого за сприяння Православної церкви України, виступили Національний заповідник «Киево-Печерська лавра», Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності та Національний музей історії України у Другій світовій війні. До експозиції увійшли експонати з колекцій

трьох музейних інституцій та унікальні фотодокументи, що свідчать про злочини РФ. Водночас фонд «Українська лавра» презентував два стратегічні проекти: «Духовне відновлення культурою» для моральної та духовної підтримки оборонців після найважчих випробувань війни і «Молитовне коло» – колективний простір для молитви та міжконфесійного діалогу у Києво-Печерській лаврі.

Інформаційна безпека

За кордоном

У Будапешті вийшла друком угорською мовою книга міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби: «Війна за реальність». Книгу опублікував Фонд української культури в Угорщині за сприяння Благодійного фонду Станіслава Пламадяла. Мета фонду – ознайомити угорців з українським світоглядом та допомогти орієнтуватися на полі інформаційної війни.

Креативні індустрії

За кордоном

Український бренд Gushka, що виготовляє вовняні килими, ліжники, подушки та одяг, став одним із восьми переможців міжнародної премії Carpet Design Awards 2024, оголошених під час церемонії нагородження на другий день виставки DOMOTEX у Ганновері (Німеччина), 12 січня. Нагороду у категорії «Сталий розвиток» бренд Gushka отримав за ліжник, натхненний образом карпатських лісів, вироблений із низьким викидом вуглецю та який поєднує різні техніки й фактури.

Ряд проектів чотирьох українських студій (Yod Group, Bogdanova Bureau, Woo та Between The Walls) отримали золоті, срібні та бронзові нагороди міжнародної премії International Design Awards 2023 (США). Нею відзначають провідні компанії у сфері дизайну, архітектури та інтер'єру. Переможців повідомили на сайті премії.

Закордонне українство

За кордоном

У День Соборності України, 22 січня, у Посольстві України в Азербайджані відбулося підписання Меморандуму про співпрацю та взаємодію між Об'єднаною діаспорою азербайджанців України та Об'єднаною громадою українців в Азербайджані за участі керівників згаданих організацій Хікмата Джавадова і Тамілли Мусаєвої. Меморандум сприятиме реалізації спільних проектів у рамках розвитку стратегічного партнерства між Україною та Азербайджанською Республікою. Метою Меморандуму також є координація зусиль та спільна діяльність української та азербайджанської діаспор в умовах триваючої збройної агресії Росії проти України.

За сприяння Посольства України в Естонії Асоціацією українських організацій в Естонії було організовано 22 січня кінопоказ документального фільму «Східний фронт», що є спільною режисерською роботою Євгена Титаренка та Віталія Манського, створеною у співпраці України, Чехії, Латвії

та США. Показ відбувся в кінотеатрі Kino Sõprus у Таллінні в рамках Українського кіноклубу в Естонії.

Постійний представник України при ООН Сергій Кислиця вручив 7 січня державну нагороду «Заслужений діяч мистецтв України» художньому керівникові й диригенту Українського хору «Думка» з Нью-Йорка Василю Гречинському. Цього дня хор дав святковий концерт у соборі Святого Юра на Мангеттені. Вручення було приурочено до дня народження керівника хору, хоча почесне звання Президент України присвоїв Гречинському ще у вересні.

Український фольклорний ансамбль «Русалка» з нідерландського міста Хенгело отримав звання українського народного аматорського колективу. Таку звістку ансамблю повідомив посол Олександр Карасевич під час традиційного новорічного концерту «Русалки», який зібрав українських і нідерландських гостей, а також інші місцеві фольклорні колективи. Рішення надати «Русалці» почесне звання ухвалило Міністерство культури та інформаційної політики України.

У нідерландському місті Зволле за участі посла України в Нідерландах Олександра Карасевича відбулося урочисте відкриття нового осередку українців – фундації «Слава і Воля». Основна місія фундації – підтримка українців у Нідерландах, допомога в розвитку культурних, освітніх зв'язків між Україною і Нідерландами тощо. Захід з нагоди заснування фундації «Слава і Воля» проходив українською та нідерландською мовами. Усі присутні могли ознайомитися з українською культурою, традиціями.

Мистецькі заходи

За кордоном

26 січня у Брюсселі, столиці Бельгії, відбулося відкриття виставки Generation of Resilience («Покоління стійкості»), яка об'єднала художні бачення 22 українських фотографів трьох поколінь. Виставку створили у співпраці з Музеєм харківської школи фотографії. Музей надав для експозиції роботи зі своєї колекції. Значну частину архіву музею було врятовано з-під російських обстрілів. Куратор виставки – дослідниця фотографії Катерина Радченко. Виставка демонструє виклики, з якими стикаються кілька поколінь українських фотографів. Колекція фотографій від 1970-х років до сьогодні підкреслює спіралеподібний характер боротьби за незалежність і демократичний розвиток України. Автори представлених світлин – Анастасія Баклажко, Валентина Білоусова, Ліза Букреєва, Олександр Чекменьов, Діана Данилюк, Максим Дондюк, Ігор Єфімов, Оля Коваль, Владислав Краснощок, Саша Курмаз та ін. Виставку можна побачити в артцентрі Hangar до 23 березня.

Уламки зброї й ракет, які розмалювали діти з Волині, представили на виставці «Металевий відблиск» у Литві. Її відкрили 20 січня у Свято-Троїцькому монастирі у Вільнюсі волонтери громадської організації «Самооборона» з українського міста Рожище разом зі спілкою українських студентів Литви. Участь в офіційному відкритті виставки взяли віцеспікер Сейму Литовської Республіки Паулюс Саударгас, радниця віцеспікера Лаура Градескенє та заступник посла України в Литві Віктор Гамоцький. Присутніми

також були п'ятеро волонтерів із «Самооборони» та діти з дитячого волонтерського батальйону «Бандерівці», троє з яких є авторами деяких робіт.

Фестивалі За кордоном

Із 6 до 28 січня в Україні та за кордоном тривав фестиваль «Стус-Фест», який організувала з нагоди дня народження українського поета театральна спільнота DSP під керівництвом Алекса Боровенського. Фестиваль мав на меті показати постать Василя Стуса, як однієї з ключових фігур усвідомлення української нації. У межах заходу події проходили, зокрема, в Естонії, Франції та США. Так, Асоціація українських організацій в Естонії запросила 7 січня долучитися до поетичного і театрального заходу «Вірші мов постріл. Вечір поезії Василя Стуса». Вірші поета лунали на екрані та сцені Kino Sõprus. Після читання віршів відбувся показ відеоверсії вистави «Заборонений». Це спільний проєкт Кіровоградського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М. Л. Кропивницького та Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша. Автори п'єси «Заборонений» – Артемій Кірсанов та Сергій Дзюба. Українська бібліотека «Шо» в Нанті (Франція) 12 січня запросила на онлайн-трансляцію вистави «Стусанина» від театральної спільноти DSP, а 26 січня – на перегляд фільму «Тіні забутих предків» режисера Сергія Параджанова (з французькими субтитрами) із відтворенням сцени з Василем Стусом, який під час прем'єри цієї стрічки у кінотеатрі «Україна» вигукнув: «Хто проти тиранії – встаньте». Також у межах міжнародного фестивалю «Стус-Фест» 21 січня у Чикаго (США) відбувся літературно-музичний вечір. У його програмі – читання віршів у супроводі живої музики, благодійний аукціон творів мистецтва (зібрані кошти передадуть на потреби ЗСУ) тощо. А вечір пам'яті видатного українця провели 28 січня в Амстердамі фундація «Українці в Нідерландах» спільно з лекційним проєктом Nomadische Woekenplank. Захід відбувся в мистецькому просторі Vrij Paleis. Усі присутні мали змогу прослухати лекцію англійською мовою про життя та діяльність поета та переглянули відеозапис вистави «Стус: Перехожий» від Центру сучасного мистецтва «ДАХ», прослухати декілька віршів Стуса в записі у виконанні полеглого воїна-поета Максима Кривцова. До фестивалю долучилися і поет з Еквадору, який проживає в Іспанії, Хуан Хосе Прадо та співзасновниця видавництва Comrás Марина Марчук, які спеціально для «Стус-Фесту» переклали 18 віршів Стуса іспанською.

Військовий оркестр Житомирського інституту ім. С. П. Корольова здобув гран-прі 30-го Міжнародного фестивалю колядок і щедрівок імені отця Казимира Шварліка, який відбувся у Польщі під почесним патронатом Президента Анджея Дуди. Фінальні прослуховування учасників проходили у місті Бендзин, куди запросили 135 музичних колективів і солістів із Італії, Польщі, Литви, Чехії та України. Володаря головного призу оголосили під час гала-концерту 14 січня. Також серед переможців від України – дует з Рівненщини Ольга Гладуненко та Ілля Гавриленко, у супроводі ансамблю сучасного танцю «Мальви». Вони стали найкращими у категорії «дуети, тріо, квартети».

Музика В Україні

Німецький органіст-віртуоз Якобус Гладзіва (Берлін) виступив 25 січня у Львівському органному залі. У його виконанні відбулася світова прем'єра твору сучасного українського композитора Леоніда Грабовського «STR-O(r)GAN», який органіст поєднав у концертній програмі з бароковими мотетами французького композитора Жана-Батиста Люллі. Таку програму він виконав разом із солістками Львівського муніципального хору «Гомін»: Галиною Гончаровою (сопрано), Анастасією Яценко (сопрано), Інною Торбич (меццо-сопрано).

Український інститут запустив програму співпраці зі закордонними музичними медіа. Програма Grace Note спрямована на підтримку та просування української музики на міжнародному рівні. Вона має на меті підвищувати рівень обізнаності фахового середовища, слухачів та широкого загалу з українською музикою шляхом публікації матеріалів у закордонних ЗМІ. Наразі забезпечення представлення української музики в рамках програми Grace Note реалізується у взаємодії з такими медіа: JAZZ FORUM (Польща), CITIZEN JAZZ (Франція), PARAGENO (Угорщина), Glissando (Польща), Idioteq (Польща), Seismograf (Данія).

За кордоном

З 25 грудня по 22 січня симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії імені Л. Б. Когана гастролював у Іспанії, Швейцарії та Німеччині. Музиканти мали змогу зіграти у найвідоміших концертних залах світу. Першою залогою подорожі була RTVe hall у Мадриді. Наступною – Palau de la Música Catalana у Барселоні. У Швейцарії музиканти дали свої концерти у Базелі, Люцерні, Берні та у Victory Hall, у Женеві. Завершив гастролі оркестр у Берлінській філармонії.

Театр В Україні

Міхай Тарна, театральний і кінорежисер, який живе і працює у Франції і є головним режисером «Театру без назви» в Кишиневі (Молдова) виступив режисером постановки «Дон Кіхот» за романом Мігеля де Сервантеса та філософською працею Мігеля де Унамуно на головній сцені Івано-Франківського національного академічного драматичного театру ім. І. Франка.

Андреас фон Шліппе з Німеччини поставив виставу «Швейцарія» Джоанни Мюррей-Сміт у Київському академічному драматичному театрі на Подолі. Прем'єра вистави відбулася 19 січня.

20 січня у Луцьку, в Експериментальному театрі «Адреналін», Перший академічний український театр для дітей та юнацтва зі Львова показав виставу «Друзі». П'єсу написали французький письменник і сценарист Давід Фоенкінос спільно з письменницею Амандою Стерс. Поставили виставу Давід Фоенкінос разом із братом, режисером Стефаном Фоенкіносом.

В рамках проекту Theatre and War оголошено про початок конкурсу українських драматичних творів для театру за підтримки Європейського Союзу. Проект Theatre and War (TAW) створено Всеукраїнською лігою авторів спільно з Teatr Vikart (Фінляндія) та Zentrum fur kunst, kultur und bildung EV (Німеччина) та спрямовано на популяризацію сучасної української драматургії та вітчизняного театру. Його кінцева мета – проведення у Гельсінкі фестивалю української драматургії.

За кордоном

Українську археологічну оперу Chornobyldorf композиторів Романа Григоріва та Іллі Разумейка було представлено на Міжнародному фестивалі опери та сучасного театру Prototype у Нью-Йорку (США). Загалом було вісім показів опери Chornobyldorf упродовж дванадцяти днів фестивалю, 10–21 січня. Покази проходили на сцені театру La MaMa. Крім того, британську прем'єру Chornobyldorf номіновано на премію Королівського філармонічного товариства Великої Британії у категорії «Опера та музичний театр». Ця прем'єра відбулася у 2022 році в межах Сезону культури Велика Британія/Україна, під час фестивалю Huddersfield Contemporary Music Festival, де опера стала подією-відкриттям фестивалю.

30 січня у Польському театрі імені Арнольда Шифмана у Варшаві відбулися читання «Війна 2022». Ініціатор задуму вистави – Євген Клімакін, український журналіст, який живе та працює в Польщі. А сценарист і художній керівник – Світлана Олешко, режисерка театру-студії «Арабески» (Харків). Після публікації антології «Війна 2022», що містить уривки щоденників, нариси та вірші понад сорока українських письменників, українською, а згодом і польською мовою, з'явилася ідея розповісти про ці твори сценічно. Творчий задум сценаристів і режисерів читань втілили польські актори Дорота Бздиля, Ева Доманська, Кшиштоф Квятковський і директор Польського театру Анджей Северин.

З 23 грудня до 14 січня тривали гастролі артистів Національної опери України містами Японії. Українських артистів зустріли у престижних концертних залах: Tokyo International Forum, Tokyo Bunka Kaikan, Tokyo Opera City, Yokohama Minatomirai Hall, Osaka Festival Hall, Rohm Theater Kyoto, Ookayama Symphony Hall. Під час туру Національна опера показала вистави «Дон Кіхот», «Жізель», «Снігова королева», також пролунали різдвяні симфонічні концерти та Симфонія № 9 Людвіга ван Бетховена за участі солістів Національної опери й артистів японського зведеного хору під орудою диригента Національної філармонії України Миколи Дядюри. Крім того, у межах туру відбулися зустрічі з високопосадовцями та представниками бізнесових кіл Японії. Зокрема, у результаті перемовин Національна опера отримала гранти на закупівлю музичних інструментів та інженерно-технічного обладнання. А 15 січня розпочався великий канадський тур «Надія України» Національного балету України. Зібрані під час нього кошти будуть використані на допомогу українцям, які постраждали від війни. Тур було організованого у партнерстві із Фундацією Олени Зеленської, Посольством України в Канаді та

благодійною організацією HUMANITE. Гастролі розпочалися у Квебеку. Також у січні благодійні концерти відбулися у Монреалі, Оттаві, Торонто, Вінніпезі та Реджайні.

Балетна труппа Львівської національної опери вперше поїхала із виступами до Тайваню. Українські артисти дали дев'ять виступів у найбільших містах країни: у столиці – Тайбеї, а також у Гаосюні і у Тайчжуні. Тур стартував зі столиці республіки – Тайванського національного театру і концертного залу у Тайбеї. Там балетна труппа дала чотири вистави впродовж 5–7 січня. Дебютний виступ українців відвідали міністр закордонних справ Тайваню Джошуа Ву та віцеміністр закордонних справ Ремус Чен Лікуо. Наступною локацією стало місто Гаосюн, зокрема Національний центр мистецтв (виступали 14 січня). Гастролі продовжилися у Тайчжунському національному оперному театрі (20 та 21 січня).

Кіно

В Україні

Фонд спільного виробництва Ради Європи «Єврїмаж» та Український інститут досягли домовленостей продовжити співпрацю у 2024 році в рамках програми підтримки міжнародного просування українських фільмів proMOTION у 2024 році. Цьогоріч планується проведення трьох конкурсних відборів впродовж календарного року із залученням міжнародних фахівців до процесу оцінювання кінопроектів. Всього буде підтримано до семи проектів повнометражних фільмів. Програма proMOTION дає можливість українським кінематографістам долучитися до світової практики промоції фільмів, запросити міжнародних фахівців до розробки промоційних кампаній та знайти закордонних партнерів, і таким чином збільшити впізнаваність кінопроекту на міжнародному ринку.

Національна спілка кінематографістів України (НСКУ) в партнерстві з Українським інститутом та за підтримки Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» відібрали 10 українських продюсерів для участі у Європейському кіноринку у Берліні. Обрані учасники зможуть представити свої проекти та сервіси в рамках спеціальної події Європейського кіноринку для пошуку можливостей для міжнародної співпраці та взяти участь у дискусійній панелі разом із представниками міжнародної кіноіндустрії. Європейський кіноринок Берлінського міжнародного кінофестивалю є однією з ключових подій для професіоналів кіногалузі зі всього світу. У 2024 році EFM відбудеться з 15 по 21 лютого.

За кордоном

Український документальний фільм «Порцелянова війна», знятий у копродукції зі США, став найкращим на 40-му незалежному кінофестивалі в Америці Sundance Film Festival, який тривав 18–28 січня. Стрічка отримала гран-прі в категорії «Документальний фільм». Режисерами кінороботи стали американець Брендан Белломо і харківський митець і колишній військовослужбовець Слава Леонтєв. Ще один український фільм –

повнометражний дебют режисерки Марини Вроди «Степне» – виборов головний приз 35-го фестивалю фільмів країн Центральної та Східної Європи, що проходив з 19 по 27 січня в Трієсті (Італія). А премію Alpe Adria Cinema Award (спеціальна згадка) отримав фільм «Батьківщина» Олександра Міхалковича та Ганни Бадзяки, створений у копродукції Швеції, Норвегії та України. Крім офіційної конкурсної програми та позаконкурсних секцій кінофестиваль у Трієсті організовує форум When East Meets West, який залучає кінопрофесіоналів з усієї Європи. Цьогоріч форум When East Meets West відбувся 21–24 січня. У ньому взяла участь і українська делегація, члени якої були представлені в різних програмах форуму. Український інститут виступив партнером заходу. Українські кінопроекти було нагороджено декількома призами. Зокрема, документальний проект «Блакитний світ із жовтою діркою» продюсерки Олени Саулич і режисерки Тетяни Хомаківської, який вони представляли в Co-Production Forum, – призом EWA Network's Award for Equality & Inclusion. Крім того, продюсерка стрічки отримала акредитацію в професійну програму для продюсерів Каннського кіноринку Producers' Network. Проекту «Гатова Колискова» на фінальній стадії виробництва режисерки Лесі Дяк присуджено премію HBO Europe Award. Фільм було представлено у секції Last Stop Trieste. Проект короткометражного фільму «Unavailable» Кирила Земляного здобув нагороду NAVC & MIDPOINT Development Award. Цю нагороду вперше вручили в межах секції Shorts Showcase. Також в Inspirational Labs взяли участь продюсерки Юлія Сердюкова, Олена Моренцова-Шулик, Катерина Пташка, Олександра Братищенко та Марина Софійчук. А у First Cut Lab – Ганна Ярошевич.

Одразу кілька українських фільмів потрапили до програм світових фестивалів. З 26 січня до 4 лютого проходив 47-й Гетеборзький міжнародний кінофестиваль, де було представлено чотири наші стрічки. У секції International Competition показано драму «Ти мене любиш?» режисерки Тоні Ноябрьової. У секції Voyage на глядачів і журі очікували фільми: «Фото на пам'ять» (копродукція України, Німеччини й Франції) режисерки Ольги Черних, «Дім за склом» режисера Тараса Дроня, «Фотофобія» (копродукція України, Чехії та Словаччини) режисерів Івана Остроховського та Павола Пекарчика. А дебютний драматичний фільм української режисерки Анни Бурячкової «Назавжди-Назавжди» взяв участь у Міжнародному кінофестивалі у Тромсе (Норвегія) у секції «How to have Sex» («Як займатися сексом»). Захід проходив 15–21 січня.

Документальний фільм «20 днів у Маріуполі» Мстислава Чернова, створений Associated Press спільно зі службою суспільного мовлення в США Frontline, отримав відзнаку duPont-Columbia Awards. Це американська премія, що вшановує досягнення в телевізійній та цифровій журналістиці. Крім того, «20 днів у Маріуполі» став номінантом на премію «Оскар» Американської кіноакадемії в номінації «Найкращий документальний фільм». Номінантів на 96-ту премію Американської кіноакадемії було оголошено 23 січня у Лос-Анджелесі. Стрічку також було номіновано на премію Американської гільдії режисерів DGA Awards 2024 у категорії «Видатні режисерські досягнення в

документалістиці», а також на премію Британської академії телебачення та кіномистецтва BAFTA одразу в двох номінаціях: «Документальний фільм» та «Неангломовний фільм».

Команда української студії KWA Sound Production, яка займається створенням звуку для кіно і серіалів, номінована на премію Emmy Award за монтаж звуку у телевізійному серіалі Reservation Dogs. Emmy Award – щорічна американська телевізійна нагорода, яку представляють три організації: Американська телевізійна академія, Американська національна телевізійна академія та Міжнародна телевізійна академія.

Кінопрокат

За кордоном

30 січня в Українському домі у Вашингтоні було показано український художній фільм «Буча». У заході взяли участь режисер фільму Станіслав Тіунов та його продюсер і сценарист Олександр Щур, а також посол України в США Оксана Маркарова. Покази фільму в США є частиною проекту #ArtAgainstPropaganda, який протистоїть російській пропаганді у всьому світі. Співорганізатор показу – Український конгресовий комітет Америки.

Спеціальні покази української комедії «Мій карпатський дідусь» режисера Зази Буадзе відбулися у дев'яти містах Канади: в Едмонтоні, Вінніпезі, Монреалі, Калгарі, Саскатуні, Ватерло, Ванкувері, Торонто і Оттаві. Виробництво фільму: ІнсайтМедіа, Україна/Італія/Молдова/ Чехія, 2023.

У міжнародний онлайн-прокат вийшов фільм «Східний фронт». Картина є спільною режисерською роботою Євгена Титаренка та Віталія Манського, створеною у співпраці України, Чехії, Латвії та США.

Стрімінгова платформа HBO Europe придбала для показу український художній фільм «Як там Катя?» Крістіни Тинькевич.

Візуальні мистецтва

В Україні

PinchukArtCentre оголосив 21 номінанта 7-ї Премії Future Generation Art Prize. До короткого списку увійшли художники, відібрані з-понад 12 000 заявок із майже 200 країн світу. Номінантами стали, зокрема, Сінзо Аанза (Конго); Джуліан Абрахам (Індонезія); Андрюс Арутюнян (Литва); Салім Байрі (Марокко); Кастіель Бразилейро (Бразилія); Цзіян Ву (Китай); В. Гапченко (Україна); Нолан Денніс (Південна Африка); Ясмін Ель Меліджі (Єгипет); Бехбаатар Енхтур (Монголія); Д. Кавеліна (Україна); Марі-Клер Мессума Манланбіен (Франція); Діна Мімі (Держава Палестина); Тара Абдуллах Мохаммад Шаріф (Ірак); Сандра Муджінга (Норвегія); Гіра Набі (Пакистан); Іпех Нур (Індонезія); Ашфіка Рахман (Бангладеш); Булебезве Сівані (Південна Африка); Чжан Сюй Жан (Тайвань); Джулія Ченці (Італія). Future Generation Art Prize – це міжнародна премія в галузі сучасного мистецтва, яка допомагає відкрити нові імена у світі мистецтва та надає довгострокову підтримку художникам.

12–25 січня в харківському ЄрміловЦентрі діяла виставка World Press Photo 2023. На ній було представлено результати щорічного конкурсу World Press Photo, найкращі зразки фотожурналістики та документальної фотографії за 2022 рік. Експозиція містила роботи 24 регіональних переможців з 23 країн світу. Вони відображають головні новини 2022 року, а також важливі події: від документації війни в Україні та історичних протестів в Ірані до реалій Афганістану під контролем Талібану та кліматичної кризи в Марокко, Австралії, Перу і Казахстані.

У рамках міжнародного освітнього культурно-мистецького проєкту «Кримськотатарські студії» у стінах Національного музею медицини України 25 січня відбулася презентація виставки «Обрядові та оздоровчі традиції кримських татар кінця XIX – початку XX ст.» – одного із великого циклу запланованих просвітницьких заходів, присвячених історії, культурі та мистецтву корінного народу Криму. На виставці було представлено, зокрема, 63 лялькові композиції 39 майстринь із творчої групи «Авторська лялька-мотанка» з України та діаспори. Організатором заходу виступила ГО «Обрядова культура України» у партнерстві з німецько-українською спілкою «KOLOS_e_V», творчою групою «Авторська лялька мотанка» та артсалоном кримськотатарської культури «SandIQ-Скриня».

Відкриття скульптури японського митця Йошио Ягі «Простір медитації для монаха», створеної в межах Канівського міжнародного скульптурного симпозиуму у 2019 році, відбулося 16 січня біля руїн Центрального будинку культури в Ірпені на Київщині.

За кордоном

Дві українські ілюстраторки Поліна Дорошенко та Оксана Домашич увійшли до списку переможців 58-ї Болонської виставки ілюстраторів, яка відбулася у рамках Болонського ярмарку дитячої книги (Італія). Цьогорічний ярмарок зібрав заявки від 3520 художників з 81 країни. Найкращих ілюстраторів міжнародне журі відібрало серед 344 фіналістів, перемогу здобули 78 малюнків від авторів з 31 країни світу.

На 120-му Осінньому салоні у Парижі, який проходив з 18 по 21 січня у виставковому просторі Гранд-Аль де Ла-Віллет, було презентовано роботи близько тисячі митців з усього світу, зокрема і з України. До участі в події було запрошено Національну академію мистецтв України з виставковим проєктом «Light Will Win» («Світло переможе»). У ньому поєднали роботи знаних художників і молодих митців: Андрія Бокотея, Юрія Вакуленка, Олександра Дубовика, Дмитра Козацького, Анатолія Криволапа, Катерини Лісової, Павла Макова, Любомира Медвідя, Анатолія Мельника, Сергія Михальчука, Анастасії Подерв'янської, Михайла Рая, Сергія Святченка, Віктора Сидоренка, Тіберія Сільваші, Марини Скугаревої, Олега Тістола. Участь українських художників в Осінньому салоні '2024 стала можливою завдяки підтримці меценатки Деві Сукарно та фонду Earth Aid Society Foundation. На відкритті події були присутні посол України у Французькій Республіці Вадим Омельченко, президент Осіннього салону Жиль Гійом, президент НАМ України Віктор

Сидоренко, віцепрезидент цієї ж академії та генеральний директор Національного музею «Київська картинна галерея» Юрій Вакуленко, ін. У межах Осіннього салону 19 січня відбулася Міжнародна конференція «Наближаючи перемогу: мистецький фронт за часів війни», де дискутували про роль мистецтва у збереженні української національної ідентичності в умовах протистояння російській агресії. Йшлося, зокрема, про терапевтичну дію мистецьких практик під час війни, інтеграцію українського мистецтва в світі. У межах конференції було презентовано короткий відеоролик із серії фільмів «Culture vs War» («Культура проти війни»), створений співробітниками НАМ України (режисер Кадім Тарасов), а також фільм «Мистецтво без кордонів», створений Національною академією мистецтв України (режисер Олесь Санін, оператор Сергій Кіреєв). Делегацію Національної академії мистецтв України було запрошено до Académie des Beaux-Arts (Академія красних мистецтв), де відбулися перемовини щодо співробітництва між установами.

Вернісаж творів українського художника Івана Марчука «Віденські рапсодії» пройшов в арт-центрі «Schlumberger» у Відні (Австрія). На виставці, яка триватиме до 30 березня, представлено близько 50 творів, переважно створених у Відні, куди художник був змушений виїхати після повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

У Культурному центрі Посольства України у Франції, у Парижі, відбулося відкриття виставки робіт одеського художника Ігоря Гусєва «Високоточна любов, або Третя світова». У представлених на ній роботах – візії автора щодо теракту на Каховській ГЕС, довершені баченням штучного інтелекту.

У паризькій галереї Perspective Galerie було розгорнуто виставку «Не забувай мене», яка об'єднала твори українських та французьких художників. Кураторка проєкту Ксенія Ульянова прагнула торкнутися питання значення пам'яті стосовно індивідуального та особистого досвіду, поєднавши скульптуру, фотографію та живопис. Учасниками проєкту стали українські митці APL315, Юлія Беляєва, Маша Сільченко, Тимур Постовий, а також Норман Бренедт та Саша Тебул.

Організатори міжнародного конкурсу BEA World Festival у Римі відзначили проєкт «Ukraine.Residence of Freedom», який за ініціативи творчої українсько-латвійської команди об'єднав митців з двох країн у межах мистецької резиденції (проходила з 24 по 29 серпня цього року в самому центрі Риги – на вулиці Яунаву «Rātes pasāža» та в приміщенні Ризької думи). Проєкт отримав бронзову нагороду в категорії «Non-Profit/CSR Event» та золото в номінації «People's Choice Award».

Музеї В Україні

За підсумками II Міжнародної бієнале художньої кераміки імені Василя Кричевського, Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному (Полтавська обл.) отримав у подарунок 58 творів сучасної кераміки від митців з України, а також з семи країн світу. Бієнале відбулася в Опішному

у 2023 р за сприяння Благодійного фонду «ДАР», а також Міністерства культури та інформаційної політики України. У чотирьох залах Центру популяризації гончарної спадщини України у Національному музеї гончарства 55 керамістів з Великої Британії, Данії, Ізраїлю, Литви, Малайзії, Туреччини та Японії, а також із тринадцяти областей України презентували 91 твір. Експозиція робіт тривала з червня до кінця жовтня 2023 року. Нагороди авторам кращих творів було вручено під час церемонії відзначення переможців 18 серпня 2023 року. З-поміж 91 твору 55 учасників журі обрало володарів численних відзнак.

З 16 січня в експозиційному просторі сектору «Музей Івана Георгія Пінзеля» Львівської національної галереї мистецтв імені Б. Г. Возницького стала доступною для огляду польсько-українська виставка «Те, чого не видно». Її центральний експонат – відреставрована у Варшаві скульптура Скорботного Христа з Каплиці Боїмів. Виставка висвітлювала нюанси професійного реставраційного процесу, який було здійснено польськими фахівцями за підтримки Фонду «Полоніка», Міністерства культури Республіки Польща, Генерального консульства Польщі у Львові. По боках зали розміщувалася галерея стендів, які розповідали про етапи реставрації. Виставку було представлено трьома мовами: польською, українською та англійською. Її супроводжувала афіша, створена польським художником Анджеєм Понговським. Захід відбувся під почесним патронатом Міністра культури та національної спадщини Республіки Польща Бартоломея Сенкевича та Посла України в Республіці Польща Василя Зварича. Уперше виставку «Те, чого не видно», було представлено в галереї «Okno na Kulturę» («Вікно на культуру») у Варшаві в жовтні-листопаді 2023 року.

Український інститут ініціював створення деколонізаційного посібника для українських та закордонних музеїв та закладів культурної спадщини – з фокусом на Україні. Він розроблятиметься у співпраці з «Асоціацією музеїв» (МА), ICOM UK та ICOM Ukraine за підтримки Британської Ради в Україні. Посібник міститиме розбір конкретних прикладів і огляд найкращих практик, які дозволять читачам поставити під сумнів припущення про роль колоніальних влад в Україні. Гід стане доступним інструментом для фахівців і всіх, хто намагається правильно визначити та описати культурну спадщину зі Східної Європи. Цей посібник також стане інструментом для виявлення прихованих упереджень та стереотипів, які можуть виникнути в результаті десятиліть агресивної політики колонізаторів.

За кордоном

23 січня в Естонському історичному музеї відбулася урочиста церемонія повернення об'єктів культурної спадщини Україні з відкриттям їх експозиції. У заході взяли участь міністр культури Естонії Хейді Пурга та Посол України в Естонській Республіці Максим Кононенко. Під час заходу було підписано Меморандум між Міністерством культури Естонської Республіки та Міністерством культури та інформаційної політики України щодо повернення в Україну культурних цінностей – археологічних артефактів, незаконно

вивезених з її території та конфіскованих Податково-митним управлінням Естонії на КПП Лухамаа на естонсько-російському кордоні. Археологічні артефакти належать до культур ранньої залізної та залізної доби від V–IV ст. до н. е. до VII–X ст. н. е. У заході також взяв участь Посол з особливих доручень МЗС України Ігор Остап. Також церемонію відвідали представники Асоціації українських організацій в Естонії.

Охорона культурної спадщини В Україні

У Національному заповіднику «Софія Київська» стартував проєкт з цифрової документації масиву графіті XI – початку XVIII ст., які вкривають стіни Софійського собору і яких налічується понад 7,5 тисячі. Даний проєкт втілюється завдяки напрацюванням Національного заповідника «Софія Київська», Національного історичного музею України, Гетеборзького університету і підтримці низки грантодавців – шведських установ, які профінансували придбання необхідного сучасного обладнання: Шведської дослідницької ради FORMAS, Шведської королівської академії літератури, історії та старожитностей, Шведської ради національної спадщини. На зустрічі з генеральним директором Національного заповідника «Софія Київська» Нелею Куковальською, директором Національного музею історії України Федором Андрощуком, науковцями та фахівцями заповідника проєкт представили професори шведського університету Гуннар Альмевік і Джонатан Вестін. Мета проєкту – за допомогою лазерного сканування, фотограмметрії та технології Reflectance Transformation Imaging (трансформація зображення за допомогою відтиску) отримати 3D макет зображень графіті для створення їх цифрової документації і зберігання. У подальшому інформація, яку зможуть використовувати як науковці, так і широкий загал, зберігатиметься на серверах в Україні і Швеції.

13 січня Національний заповідник «Софія Київська» розпочав реалізацію нових колекційних купюр «нуль євро» із зображенням визначної пам'ятки архітектури XI століття – Золотих воріт. Лімітовану колекцію євробанкнот із зображенням Золотих воріт, які входять до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, виготовили у Франції. Ініціатором українського випуску Euro Souvenir 0 є компанія Nunofia s.r.o., яка є ексклюзивним власником ліцензії та видавцем. Мета проєкту – популяризація найважливіших культурних та історичних пам'яток, а також сприяння збереженню та матеріальному забезпеченню європейської культурної спадщини. Випуск сувенірних купюр започаткував у 2015 році французький бізнесмен Ричард Файл. Ідею випуску банкноти «нуль євро» підтримав Національний банк Франції за згодою Європейського центрального банку.

Всесвітній фонд пам'яток (World Monuments Fund), який займається збереженням культурної спадщини, оголосив перелік своїх проєктів на 2024 рік. Наразі організація планує зосередитися на відновленні деяких об'єктів, які зазнали пошкоджень внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації на території України. Всесвітній фонд пам'яток сприятиме відновленню скляного купола споруди пам'ятки під назвою Будинок вчителя у Києві. Вже розпочалися роботи: встановлено захисне покриття від пошкоджень водою та триває процес заміни скла. Усі проєкти всесвітнього фонду пам'яток реалізуватимуть частково завдяки Фонду Послів США зі збереження культури та Місії США в Україні та в Туреччині.

Література В Україні

Естонське місто Тарту, яке є містом літератури ЮНЕСКО цього року, профінансувало нагороди для переможців премії «Львів – місто літератури ЮНЕСКО», яка щорічно присуджується міською владою автору або перекладачеві за оригінальний чи перекладний художній твір українською мовою. Урочиста церемонія вручення премії відбулась 9 січня у Центрі імені митрополита Андрія Шептицького.

За кордоном

Український поет і військовослужбовець Ігор Мітров взяв участь у десятому Європейському поетичному слем-чемпіонаті (European Poetry Slam Championship). Він є частиною фестивалю Downtown New York. Слем-чемпіонат відбувся 20 січня в бельгійському місті Антверпен.

У Японії вийшов друком проєкт О. Сливинського «Словник війни», в межах якого публікують розповіді українців про їхні досвіди війни. На японську збірку переклав Роберт Кемпбел – професор-емерит Університету Васеда в Токіо. Авторка обкладинки – українська художниця Анастасія Аврамчук. Презентація книжки відбулась 18 січня в Університеті Васеда.

Книжка українського військового Валерія Пузіка «З любов'ю – тато!» і щоденники маріупольської журналістки Надії Сухорукової «#Маріуполь #Надія» вийшли друком у Словаччині. Права на видання цих книжок придбало видавництво Dajama і в кінці січня 2024 року вони з'явилися на полицях книгарень Словаччини: S láskou, otec («З любов'ю – тато!»), Denníky z Mariupola («#Маріуполь #Надія»).

У німецькому видавництві Mauke Verlag побачила світ книжка Т. Трофименко «Гострим пером: усе, що ви хотіли знати про сучасну українську літературу» в перекладі Беатрікс Керстен.

Французьке видавництво Les éditions des femmes випустило аудіокнижку «Les Abricots du Donbas» («Абрикоси Донбасу»), яку озвучила французька акторка Катрін Денюв. Книжка «Les Abricots du Donbas» у перекладі Ірини Дмитришин та Агат Бонен вийшла у видавництві «Les éditions des femmes» минулого року.

У Польщі вийшла двомовна книжка, до якої увійшли поезії та їхні переклади польською шістьох українських авторок, які брали участь у проєкті «Спільномова» у Домі літератури у Варшаві: Мар'яна Савка, Рибка Олена, Йордана Дранчук, Дзвінка Матіяш і Ольга Ольхова. Видання зініціювали і зреалізували (як і профінансували) польські колеги з Асоціації польських письменників, краківський відділ (Stowarzyszenie Pisarzy Polskich Oddział Kraków). Перекладачі: Збігнев Збіковський, Богдан Баран.

27 січня у мистецькому просторі «Барак Культури» у Познані відбулась презентація двох збірок «Тут ти вже не є таким, як всі» та «Прошу не хвилюватися, пані Оксано», до яких увійшли тексти про життя українських мігрантів у Польщі від 38 українських авторів, написані польською та українською мовами. Тексти були зібрані та надруковані у межах літературного конкурсу «Мій перший та сто перший день у Польщі», який проводився у Польщі наприкінці 2021 року. Членами журі були українські письменники та

літературні критики Катерина Міхаліцина (голова), Богдан Коломійчук, Олександра Іванюк (мешкає у Варшаві) та польський перекладач Мацей Пйотровський.

Американська асоціація бібліотек назвала англomовну книгу «Ворожі архіви. Радянські протиповстанські операції та Український націоналістичний рух» одним з «найкращих історичних матеріалів, опублікованих у 2022 та 2023 роках». Автори видання – український історик Володимир В'ятрович та канадський історик і географ Любомир Луцюк. Переклала книгу англійською журналістка, редакторка та дослідниця Марта Дарія Олійник. Книжку видало університетське видавництво у Канаді – McGill-Queen's University Press.

Бібліотеки

В Україні

У Міністерстві культури та інформаційної політики України 31 січня відбувся круглий стіл, де презентували напрацювання зі створення Національної електронної бібліотеки України. До реалізації проєкту долучилися фахівці з національних бібліотек Польщі, Естонії, Латвії, Німеччини та Великої Британії, які надали експертну допомогу, а фінансову та технічну підтримку – донорські організації, зокрема, ЮНЕСКО. У заході взяла участь, зокрема, очільниця бюро ЮНЕСКО в Україні К'яра Децці Бардескі.

Завдяки благодійній допомозі американського фонду Helping Ukrainian Books and Booksellers реалізовується третій тур проєкту «Книжкові гранти для бібліотек», що стартував в Україні. У межах проєкту передбачено закупити нові книжки українських видавництв, видані упродовж 2021–2024 років. Ці видання отримають 36 українських бібліотек. Конкурс на закупівлю книжок у III турі програми «Книжкові гранти для бібліотек» проводить з січня по березень 2024 р. громадська спілка «Українська асоціація видавців і книгорозповсюджувачів» у партнерстві з благодійним фондом «Бібліотечна країна» та благодійною організацією «Благодійний фонд громади Харкова „Толока”».

За кордоном

Львівська обласна бібліотека для дітей уже вдруге отримала престижну міжнародну премію EIFL, що надається бібліотекам за реалізацію інноваційних проєктів і програм, які використовують інформаційно-комунікаційні технології для покращення життя та засобів існування в країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою. Премію присудили за реалізацію проєкту інформаційно-психологічної безпеки дітей «П'ята стихія». Цей проєкт створено для дітей та підлітків, які постраждали від військової та інформаційної агресії ворога. Пріоритетна група учасників проєкту – діти вимушено переселених осіб, які проживають в укриттях. Аби інтеграція переміщеної молоді в місцеве середовище була вдалою, бібліотека проводить заняття, в яких беруть участь діти Львівщини. Проєкт здійснювався за підтримки відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні в партнерстві з Українською бібліотечною асоціацією. EIFL (Електронна інформація для бібліотек) – це некомерційна організація, головний офіс якої розташовується у Вільнюсі (Литва).

Благодійність

В Україні

27 січня в київському клубі Atlas відбувся благодійний захід від словацького фестивалю Pohoda та Всеукраїнської асоціації музичних подій – «Pohoda Loves Ukraine». На сцені виступили 40 словацьких музикантів, серед яких Berlin Manson, FVLCRVM, FARA, а також учасники з Чехії Міхаель Кобач та Karpatské chrbáty («Карпатські хребти»). Усі виручені кошти спрямують на гуманітарні напрями ініціативи Music Saves UA.

За кордоном

Академічний симфонічний оркестр INSO-Lviv спільно з фінською диригенткою Далею Стасевською та американським скрипалем, лауреатом премії «Grammy», Джошуа Беллом зіграв 10 січня благодійний концерт у Варшавській національній філармонії. Виручені кошти спрямують на гуманітарну допомогу та підтримку українських музикантів.

Заслужена артистка України Руслана Лоцман дала благодійні концерти на користь ЗСУ 27 і 29 грудня у храмах столиць Польщі і Великої Британії. Під час концертів було виконано українські колядки в обробці Богдана Кривоуста, що увійшли до циклу «Коляда». Зокрема у Великій Британії «Коляду» презентували з Борнмутським симфонічним оркестром під управлінням Кирила Карабиця. Ще ряд концертів Р. Лоцман відбувся на півдні Англії: у м. Пул (графство Дорсет), у м. Тонтон (графство Сомерсет), у м. Веймут (графство Сомерсет), у м. Саумпгентон (графство Хемпшир).

Український музичний гурт «ТНМК» з 9 січня перебував у великому благодійному турі містами Європи з програмою «Новий вертеп», у якому в партнерстві з Головним управлінням розвідки та благодійним фондом Діани Подолянчук збирав кошти на спецпідрозділи ГУР. У січні концерти музикантів відбулися у Кошице і у Братиславі (Словаччина), у Лінці і у Граці (Австрія), у Люблянці (Словенія), у Венеції (Італія), у Бордо (Франція).

26 січня у нідерландському місті Бреда, в Stedelijk Museum Breda, відбулося офіційне відкриття виставки «GURDIAN SPIRITS» («Духи-охоронці»), організованої спільно з Благодійним фондом Козицького за підтримки Львівської обласної державної адміністрації, Посольства України в Королівстві Нідерланди, мерії міста Бреда та інших партнерів. Ця виставка – чергова у рамках мистецького виставкового проєкту «Ми і Світ» Благодійного фонду Козицького. Цей проєкт сприяє промоції українського візуального мистецтва у різних країнах світу, а на виручені кошти з аукціонів та продажу картин допомагають постраждалим внаслідок російсько-української війни тощо. В експозиції «GURDIAN SPIRITS» було представлено 39 творів живопису, графіки, скульптури та відео-арту семи українських митців: Міри Бачкур, Сергія Декалюка, Віталія Греха, Вови Кено, Ірини Максимової, Notuko (Брічук Наталія), Володимира Семківа. Роботи були доступні для продажу. Половину зібраних коштів фонд віддасть самим художникам, а половина піде на протезування військових та цивільних українців.

Відкриття виставки «Україна: дві реальності або український сюрреалізм» відбулося 17 січня в Ukrainisches Kulturzentrum (Фрайбург, Німеччина). Організатори – Благодійний Фонд Козицького та Німецько-українське товариство м. Фрайбург. Кошти, отримані з донатів, будуть скеровані на облаштування медичного приладдя для Клініки амбулаторно-поліклінічної допомоги 1120 ВМКЦ ЗР. В експозиції було представлено 51 твір мистецтва (живопис і скульптурна пластика) 26 сучасних українських художників. Всі твори виконані під час повномасштабної війни.

Благодійну виставку творів поета, художника і воїна з Вінниці Сергія Татчина «Походження космосу» було урочисто відкрито 28 січня в Українському домі у Вашингтоні. У її відкритті взяли участь художній куратор Українського дому Олеся Демка, посол України в США Оксана Маркарова та президент Фонду збереження сакрального мистецтва України Христина Лью. Експозиція містила 14 картин. Кошти від їх продажу підуть на підтримку авторської реконструкції іконостасу – стіни, прикрашеної іконами та релігійними розписами – для церкви Юрія Переможця, розташованої на базі НГУ у Вінниці. Проект спрямовано на створення першого Будинку богослужіння Української армії, натхненного традиціями запорізьких козаків XVI ст.

Просвітництво В Україні

30 січня в Києві відбувся спеціальний показ другого сезону історичного документального циклу «Українські палаци. Золота доба». Проект створено командою українського продюсера Акіма Галімова за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Мета документального циклу – розповісти про життя і діяльність власників українських палаців. А також разом з істориками, архітекторами з 3D реконструкцій і фахівцями VFX відтворити екстер'єри та інтер'єри втрачених маєтків, розкрити їхню історію, яку намагалася стерти радянська влада.

У межах програми Агентства США з міжнародного розвитку «Мріємо та діємо», що впроваджується IREX (Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів) на Житомирщині завдяки спільним зусиллям молоді з Експертно-консультаційного центру з розвитку громад і територій, членів Товариства українських свідомих активістів (ТУСА) та працівників Гришковецької територіальної громади створено культурно-просвітницький простір «Чайковський Space». Його урочисте відкриття відбулося 19 січня у селі Гальчин в понад 200-річному маєтку, де народився українсько-польсько-турецький діяч Михайло Чайковський.

21 січня в Центральній міській бібліотеці ім. М. Л. Кропивницького м. Миколаєва у рамках громадської ініціативи «Історики на day off» відбувся захід «Жива бібліотека: Юрій Котляр». Проект започатковано завдяки програмі Upshift, що реалізується в Миколаївській області громадською організацією «Потрібні тут» за співпраці з ЮНІСЕФ і фінансової підтримки уряду Японії. Проектом передбачено зустрічі, спрямовані на популяризацію історії обласного центру, його культури серед міської молоді, вимушено переміщених громадян, жителів миколаївської громади. Цього разу лектором був Юрій Котляр – перший

проректор, професор кафедри історії Чорноморського національного університету ім. Петра Могили, доктор історичних наук.

Дні культури За кордоном

Турецькі міста Стамбул, Анкара та Ізмір 19–23 січня приймали Дні українського кіно та літератури. У рамках культурних заходів відбулися зустрічі з українськими письменником і волонтером Андрієм Любкою та режисеркою і письменницею Іриною Цілик, темами яких стали події в Україні, розвиток української культури та мистецтва в умовах війни. Також було показано документальний фільм «Земля блакитна, ніби апельсин» Ірини Цілик.

Партнерство

12 січня Сенат міста Грац ухвалив рішення про укладення нового проєктного партнерства зі Львовом. Змістом трирічної співпраці є ревіталізація та облаштування мистецької бібліотеки у Львові (філії 5 Львівської муніципальної бібліотеки). Вона має стати новим культурним центром в історичному районі Львова. Грац виділив для цього 75 тисяч євро з відомчих фондів бургомістерки Ельке Кар.

Підтримка України у світі

У Європарламенті 23 січня було відкрито виставку «HUNGER» («Голод») болгарської художниці українського походження Йони Тукусер. Проєкт інтерпретує наслідки голоду ХХ століття в Україні, з поглядом на сьогодення в контексті війни росії проти України. Подію було організовано за ініціативи депутата від Болгарії Андрія Ковачева, за сприяння місії України при ЄС, дипломатичних представництв Болгарії та США в Європейському Союзі.

У Лондонській королівській академії мистецтв 28 січня відбулися благодійна вечерея та аукціон на користь Національної академії мистецтв України. Організатором став благодійний фонд української філантропки Н. Коли. Зібрані кошти підуть на необхідний ремонт будівлі та безпосередню підтримку українських художників. Серед художників, які пожертвували свої роботи на аукціон, – Трейсі Емін та Ентоні Гормлі, а також українські митці – Борис Михайлов і Павло Маков.

У Роттердамській філармонії 13 січня пройшов великий концерт, присвячений Україні. Зібрані кошти підуть на підтримку благодійного фонду «Діти війни». На знак солідарності на спільний концерт запросили тринадцять українських музикантів, які були змушені покинути батьківщину через війну. Участь у заході взяли, зокрема, диригентка Ольга Дондик та піаністи Антоній Баришевський і Анна Федорова.

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко,
провідний редактор сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування *І. Г. Піленко*

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 19. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278-85-12